

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum anima sensibilis, vel vegetabilis sit in semine a principio quando
deciditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

duritiem, & molliē. Non autem negatur, quin instrumentali-ter aliquo modo cooperari possit.

AD XVII. dicendū, q anima sensibilis mouet p appetitum. Actio vero appetitus sensibilis non est animæ tantum, sed compositi. unde talis vis habet determinatum organum. vnde non oportet ponere, q anima sensibilis aliquam operationem habeat absque corporis communione.

AD XIX. dicendum, q corpus potest mouere, quasi non motū illa specie motus qua mouet, licet nō possit mouere nisi aliquo modo motū. Corp enim celi alterat nō alteratum, sed localiter motū. Et similiter organū uirtutis appetitiuæ mouet localiter, non localiter motū, sed aliquo modo alteratū. Operatio enim appetitiuæ sensibilis sine corporali alteratione nō contingit, sicut patet in ira, & in huiusmodi passionibus.

AD XX. dicendum, q vis motiua exequens motū est magis dispositio mobilis qua natum est moueri a tali motore, quam sit per se mouens.

ARTICVLVS XII.

Vtrum anima sensibilis uel uegetabilis sit in semine a principio quando deciditur.

DE DECIMO queritur vtrum anima sensibilis uel uegetabilis sit in semine a principio quando deciditur. Et uidetur q sic: quia vt Grego. Nisse nus dicit, vtriusque opinionis assertio vituperatione non caret, & eorum qui prius viuere animas in suo quodam statu atque ordine fabulantur, & eorū qui eas post corpora creas exstimant: sed si anima in semine non fuit in sui principio, oportet eam fieri post corpus. ergo aia a principio fuit, i semine.

¶ 2 Præt. Si anima sensibilis a principio nō fuit in semine sicut nec rationalis: eadē ratio erit de sensibili & rationali, sed anima rationalis est a creatione. ergo & anima sensibilis est a creatione: cuius contrarium est ostensum.

¶ 3 Præt. Philosophus dicit in 16. de animalibus, q virtus, q est in semine est, sicut filius de domo patris egrediens. Sed filius est eiusdē speciei cum patre. ergo & illa virtus, quæ est in semine, est eiusdem speciei cum anima sensibili a qua deriuatur.

¶ 4 Præt. Philosophus dicit in 16. de animalibus, q virtus illa est sicut ars, quæ si in materia esset ad pfectionem artificiatū operaretur. Sed in arte est species artificiatū. ergo & in illa virtute feminis, est species animæ sensibilis: quæ per semen producitur.

¶ 5 Præt. Decisio feminis est naturalis, decisio vero animalis anulosi est contranaturā, sed in parte animalis anulosi decisio est anima, vt Philosophus dicit, ergo multo magis est in semine decisio.

¶ 6 Præt. Philoso. dicit in 16. de animalibus, q mas in generatione animalis dat animam. Sed nihil est egrediens a patre nisi semen. ergo aia est in semine.

¶ 7 Præt. Accidens non transfunditur nisi per transfusionē subiecti. Sed aliqua ægritudines transfunduntur a parentibus in filios, sicut lepra, & podagra, & huiusmodi. ergo & eorum substantia transfunditur. Hęc autem non sunt sine anima. ergo anima est a principio in semine.

¶ 8 Præt. Hippocrates dicit quod per decisionē venę quæ est iuxta aures, generatio impeditur. Hoc autē non esset, nisi semen decideretur a toto corpore, quasi actū per prius existens. ergo cū id qd est actū

A pars animalis, habeat animam, videtur quod semen a principio habeat animam.

¶ 9 Præt. Idem dicit quod equus quidam propter nimium coitum inuentus est sine cerebro. Hoc autem non esset, nisi semen decideretur ab eo: quod est actū pars. ergo idē in quod prius.

¶ 10 Præt. Quod est superfluum, non est de substantia rei. Si ergo semē sit superfluum non erit de substantia generantis. Et ita filius, qui est ex semine, nō erit de substantia patris: qd est inconueniens. ergo semē est de substantia generantis. Et ita est ibi anima in actu.

¶ 11 Præt. Omne quod caret aia, est inanimatū. Si ergo semē caret aia, erit inanimatum, & sic corpus inanimatū transmutabitur & fiet animatū: qd vt inconueniens. ergo anima est a principio in semine.

SED CONTRA est quod Philosophus dicit in lib. de animalibus, quod semen & fructus est in tali potentia ad animam, quæ est abiciens animam.

¶ 2 Præt. Si semen a principio habet animam, hoc non videtur esse possibile nisi duobus modis: vel quod tota anima generantis in semen transeat: vel quod pars eius. Vtrumque autē horum videtur esse inconueniens, quia ex primo sequitur quod non remaneat anima in patre: ex secundo autem sequitur quod non remaneat ibi tota. ergo anima nō est in semine a principio.

RESPON. dicendum, q opinio quorundam fuit, quod anima a principio decisionis esset in semine, volentes quod sicut corpus diuideretur a corpore, ita simul anima ppararetur ab anima: vt statim cū corporis particula esset etiam ibi anima. Hęc autē opinio non videtur esse vera: quia fm quod Philosophus probat in 15. de animalibus, semen nō deciditur ab eo, quod fuit actū pars, sed fuit superfluum vltimæ digestionis, quod nondum erat vltima assimilatione assimilatū. Nulla autē corporis pars est actū per animā perfectā, nisi sit vltima assimilatione assimilata. vnde semen ante decisionem, nondū erat perfectū p animā, ita quod anima esset forma eius: erat tamen ibi aliqua virtus, fm quam iam per actionem animæ erat alteratum & deductum ad dispositionem propinquam vltimæ assimilationis: vnde & postquam decisum est non est ibi anima, sed aliqua virtus animæ. Et propter hoc in 16. de animalibus Philosophus dicit, quod in semine est virtus principij animæ. Et præterea si anima esset in semine a principio, aut esset ibi habens actū speciem animæ: aut non, sed ut quædam virtus, quæ conuerteretur postmodum in animā. Primum esse non potest: quia, cū anima sit actus corporis organici, ante qualemcumque organizationē, corpus susceptiuū animæ esse non potest. Et etiam sic sequitur, quod totum id, quod agit in feminibus, non est nisi quædam dispositio materiæ. & per consequens nō esset generatio: cū generatio nō sequatur, sed præcedat formam substantialem. Nisi forte dicatur, quod corpus sit alia forma substantialis præter animam: ex quo sequitur, q anima non substantialiter corpori vniretur, vt pote adueniens corpori, postquam est iā per aliam formā hoc aliquid cōstitutū. Sequeretur vterius, q generatio viuētis non esset generatio, sed decisio quædā: sicut pars ligni separatur a ligno, vt fit actū lignum. Secunda pars diuisionis prædictæ esse non potest: quia secundum hoc sequeretur, quod forma substantialis non subito, sed successiue in materia pueniret. Et sic in substantia esset motus, sicut in quantitate & qualitate, quod est cōtra Philosoph.

Quæst. dist. S. Thomæ. D 2 loto-

Lib. 1. de anima tex. 10. tom. 1.

Lib. 1. de gener. anima cap. 18. Et 19.

s. de gener. animalium cap. 3.

n locis finis addit. In li. de creatione hominis c. 6. pau. lo a princip.

Art. præced. & art. 9. 2. de gener. anima lino cap. 4.

s. de gener. animalium ca. 4. non multum ante mediū 25. 20. to. 3.

s. de gener. animalium cap. 4.

lib. 3. com.
18. & prac.
tom. 2.

lofophum in 5. Physi. Et etiam formae substantialis. F
recipere magis & minus: quod est impossibile. vn
de relinquatur, qd anima non est in femine: sed vir-
tus quaedam animae, quae agit ad animam producen-
dam ab anima deriuata.

AD PRIMVM dicendum, qd corpus viuens, ut
pote leonis uel oliuae, non est anima, sed est semen
corporis tantum ante animam, & ante uirtutem, quae
agit ad animam. Eadem enim est proportio semi-
nis ad uirtutem huiusmodi, & corporis ad animam.

AD SECUNDVM dicendum, qd hoc interest inter animam
rationalem & alias animas, qd anima rationalis non
est ex uirtute seminis, sicut aliae animae: quamuis
nulla anima sit in femine a principio.

AD TERTIVM dicendum, qd uirtus illa non assimila-
tur filio egredienti de domo patris quantum ad com-
plementum speciei: sed quantum ad acquisitionem
eorum quae desunt utriusque ad aliquod complemen-
tum. Perfectio enim prima plerumque manifesta-
tur per similitudinem perfectionis secundae.

AD QVARTVM dicendum, qd assimilatio inter uirtu-
tem praedictam & artem procedit quantum ad hoc, qd sicut
artificium praeparatur in arte sicut in uirtute actiua:
ita & res uiua generanda in uirtute formatiua.

AD QVINTVM dicendum, qd ex hoc ipso decisione ani-
malis anulosa est uolenta, & contra naturam, quod
pars decisa erat actu pars & perfecta per animam.
Vnde per decisionem materiae anima in utraque H
parte remanet: quae quidem erat in toto una in actu,
& plures in potentia. Quod quidem accidit per hoc
quod huiusmodi animalia fere sunt similia in toto
& partibus. Nam eorum animae, quia imperfectio-
res sunt alijs: modicam diuersitatem organorum re-
quirunt. Et inde est quod una pars decisa potest ef-
se anime susceptiua, utpote habens tantum de orga-
nis: quantum sufficit ad talem animam suscipien-
dam, sicut accidit in alijs corporibus similibus ut-
pote ligno & lapide, aqua & aere. Ex hoc autem Phi-
lofophus probat in 15. de animalibus, quod sperma
non fuit actu pars ante decisionem: quia eius deci-
sio non fuisse naturalibus, sed modus corruptio-
nis cuiusdam. Vnde non oportet quod per decisionem
seminis in ipso femine anima remaneat.

AD SEXTVM dicendum, quod mas dicitur dare
animam, in quantum in femine maris continetur
uirtus, quae agit ad animam.

AD SEPTIMVM dicendum, qd egritudines, de quibus
est obiectio, non traducuntur cum semine, quasi
actu in femine sint: sed quia est principium eorum
in femine, per aliquam seminis indispotionem.

AD OCTAVVM dicendum, quod cum sperma sit
quaedam superfluitas habet quasdam proprias uias,
sicut & aliae superfluitates: quibus intercessis genera-
tio impeditur. Non propter hoc quod aliquid ex eo
quod erat actu pars, resoluitur.

AD NONVM dicendum, quod sicut immoderatus
alium superfluitatum fluxus soluit aliquid de eo
quod erat iam conuersum per uolentiam quan-
dam, & non naturaliter: ita etiam immoderatus flu-
xus seminis. Ea uero que fiunt contra naturam, non
sunt in consequentiam naturae trahenda.

AD X. dicendum, qd semen est tale superfluum, quod licet
non sit actu pars substantiae patris, est tamen potentia,
rota. Et ob hoc filius dicitur de substantia patris esse.

AD XI. dicendum, quod licet semen non sit ani-
matum actu: est tamen animatum uirtute, unde non
est simpliciter inanimatum.

Utrum aliquid ens ab alio possit esse aeternum.

TERTIO DECIMO queritur utrum aliquid ens ab
alio possit esse aeternum. Et videtur quod non.
Nihil enim quod est semper, indiget aliquo ad hoc
q sit: omne autem quod est ab aliquo, indiget eo a
quo est ut sit, ergo nihil quod est ab alio, est semper.

¶ 2. Præter. Nihil accipit quod iam habet, ergo quod
semper est, semper esse habet, ergo quod est semper, non
accipit esse, sed omne quod est ab alio accipit esse
ab eo, a quo est, ergo nihil quod est ab alio, est semper.

¶ 3. Præter. Quod est, non generatur, neque fit, neque ali-
quo modo in esse producitur: quia quod fit non est,
ergo oportet, qd omne quod generatur vel fit uel
producitur, aliquando non esset. Omne autem quod
est ab alio, est huiusmodi, ergo omne quod est ab alio,
aliquando non est. Quod autem aliqui non est, non semper
est, ergo nihil quod est ab alio, est sempiternum.

¶ 4. Præter. Quod non habet esse nisi ab alio, in se consti-
deratum non est. Huiusmodi autem oportet aliqui non ef-
se, ergo oportet qd omne quod est ab alio, aliquan-
do non esset, & per consequens non esse sempiternum.

¶ 5. Præter. Omnis effectus est posterior suae causa. Quod au-
tem est ab alio, est effectus a quo est, ergo est posterior
eo a quo est. Et ita non potest esse sempiternum.

SED CONTRA est quod Hilarius dicit, quod ab æ-
terno a patre natum, aeternum esse habet quod na-
tum est. Sed filius Dei natus est ab æterno patre, er-
go æternus habet quod natus est, ergo est æternus.

RESPON. Dicendum, qd cum ponamus filium Dei
naturaliter a patre procedere, oportet quod ita sit
a patre, quod tamen sit ei coæternus, quod quidem
hoc modo apparet. Inter uoluntatem enim & naturam
hoc interest, qd natura determinata est ad unum quan-
tum ad id quod uirtute naturae producitur, & quan-
tum ad hoc quod est producere, uel non producere,
uoluntas uero quantum ad neutrum determina-
ta inuenitur: potest tamen aliquis hoc uel illud per
uoluntatem facere, sicut artifex scammum uel arcum,
& iterum facere ea, & a faciendo cessare. Ignis uero
non potest nisi calefacere, si subiectum suae actionis ad-
sit, nec potest aliud inducere in materiam, quam ef-
fectum similem sibi, unde & si de creaturis, quae di-
uina uoluntate ab ipso procedunt, dici possit qd po-
tuit creaturam talem uel talem facere, & tunc uel
tunc facere: de filio tamen qui naturaliter procedit,
hoc dici non potest. Non enim potuit alterius modi
esse filius secundum naturam, quam se habet patris
natura. Nec potuit uel prius uel posterius filius esse,
nisi quando fuit patris natura. Non enim potest dici qd di-
uinae naturae aliquando, perfectio naturae defuerit,
qua adueniente uirtute naturae, filius Dei sit genera-
tus: cum diuina natura sit simplex & immutabilis. Ne-
que potest dici, qd huiusmodi generatio dilata fuerit
per materiae absentiam uel indispotionem, cum omnino
haec generatio immutabilis sit. Vnde relinquatur, qd
cum natura patris ab æterno fuerit, & filius sit a patre
æternaliter generatus, ac per consequens patri coæter-
nus. Ariani uero, quia ponebant filium non naturaliter
a patre procedere, ponebant filium neque patri coæquale
neque coæternum, sicut contingit in alijs, quae a Deo pro-
cedunt secundum arbitrium uoluntatis ipsius. Fuit autem
difficile considerare generationem filii patri coæternam,
propter assuetudinem humanam cognitionis in con-
sideratione productionis rerum naturalium, in quibus
una

lib. 2. dege-
nerat. ani-
malium c. 18.